

Ars Notariatus

128

De geoctrooieerde compagnie
De VOC en de WIC als voorlopers
van de naamloze vennootschap

door

Henk den Heijer

2005

STICHTING TOT BEVORDERING DER NOTARIËLE WETENSCHAP
AMSTERDAM

KLUWER, DEVENTER

Inhoud

Woord vooraf / VII
Lijst van bijlagen / IX
Lijst van afkortingen / XI

1. Inleiding / 1

2. Van partenrederij naar handelscompagnie / 9

- 2.1. Inleiding / 9
- 2.2. Handel en scheepvaart binnen Europa / 10
- 2.3. Fiscale en politieke hervormingen / 13
- 2.4. Nieuwe handelsmogelijkheden / 15
- 2.5. Begin van de handel en scheepvaart buiten Europa / 18
- 2.6. Besluit / 34

3. Oprichting van de VOC en de WIC / 37

- 3.1. Inleiding / 37
- 3.2. Van samenwerking tot samensmelting / 38
- 3.3. Twee octrooien vergeleken / 50
- 3.4. De financiering van VOC en WIC / 58
- 3.5. De geoctrooieerde compagnie, een nieuwe ondernemingsvorm? / 64

4. Participanten en hoofdparticipanten / 69

- 4.1. Inleiding / 69
- 4.2. Herkomst van participanten / 70
- 4.3. Invloed op het beleid / 81
- 4.4. Inkomsten uit dividend / 87
- 4.5. Handelen en speculeren met actiën / 95

5. Bewindhebbers / 109

- 5.1. Inleiding / 109
- 5.2. Aanstelling en sociale achtergrond / 110
- 5.3. Beleid op centraal niveau / 121

5.4.	Organisatie van de kamers	/ 129
5.5.	Geldelijk gewin en macht	/ 139
6.	Steden, Staten en Staten-Generaal	/ 147
6.1.	Inleiding	/ 147
6.2.	Onderhandelingen over octrooiverlengingen	/ 148
6.3.	Invloed van regenten en de stadhouder	/ 163
6.4.	Financiële belangen	/ 168
6.5.	Gedelegeerd bestuur overzee	/ 172
7	Opheffing van de VOC en de WIC	/ 183
7.1.	Inleiding	/ 183
7.2.	Toenemende verliezen	/ 184
7.3.	Kritiek op de compagnieën	/ 195
7.4.	Van Compagnie naar koloniaal bezit	/ 202
7.5.	Schadeloosstelling van participanten	/ 205
8.	Slotbeschouwing	/ 211
	<i>Geraadpleegde archieven</i>	<i>/ 219</i>
	<i>Gedrukte bronnen en literatuur</i>	<i>/ 221</i>
	<i>Bijlagen</i>	<i>/ 243</i>
	<i>Register</i>	<i>/ 255</i>